

Ārlietu ministrija

ES Stratēģija Baltijas jūras reģionam

Publicēts: 24.02.2021.

[Aktuālā informācija](#)

[Pamatinformācija](#)

[Rīcības plāns](#)

[ESSBJR ikgadējie forumi](#)

[Latvijas iesaiste](#)

[Nacionālās pozīcijas](#)

[Sadarbības koordinācija nacionālā līmenī](#)

[Trīs soli, lai praktiski iesaistītos Stratēģijas Rīcības plāna īstenošanā](#)

[Stratēģijas projektu finansējuma avoti](#)

Aktuālā informācija

No 2021. gada 1.jūlija līdz 2022. gada 30.jūnijam ES Stratēģijas Baltijas jūras reģionam (ESSBJR) nacionālo koordinatoru darbu vada Lietuva. Šajā laikā Lietuva organizē un vada nacionālo koordinatoru sanāksmes un nosaka to dienaskārtību. Šogad no 27. septembra līdz 1. oktobrim tiešsaistē norisināsies 12.ikgadējais ESSBJR forums, kura galvenās tēma būs "Zaļā atveseļošanās" (*Green Recovery*). Vairāk informācijas: www.eusbsr2021.eu.

Kalendārs ar aktuālajiem ESSBJR pasākumiem pieejams mājaslapā: <https://www.balticsea-region-strategy.eu/>.

Pamatinformācija

2005. gada 15. novembrī septiņi Eiropas Parlamenta Baltijas-Eiropas intergrupas deputāti (*Toomas Hendrik Ilves*, Igaunija, *Christopher Beazley*, Apvienotā Karaliste, *Michael Gahler*, Vācija, Ģirts Valdis Kristovskis, Latvija, *Satu Hassi*, *Henrik Lax* un *Alexander Stubb*, Somija) nāca klajā ar ziņojumu par Stratēģiju Baltijas jūras reģionam, vēršot Eiropas Komisijas un ES Padomes uzmanību uz jaunajiem izaicinājumiem vides, ekonomikas, izglītības un drošības jomās, ar kuriem ZA-Eiropa sastopas pēc

ES paplašināšanās.

Balstoties uz 2006. gada 16. novembra ES Parlamenta rezolūciju, 2007. gada 14. decembrī Eiropadome aicināja Eiropas Komisiju izstrādāt Stratēģiju Baltijas jūras reģionam. 2009. gada 10. jūnijā Eiropas Komisija pieņēma [paziņojumu](#) par ES Stratēģiju Baltijas jūras reģionam (turpmāk - Stratēģija) ar Rīcības plānu tās īstenošanai. Stratēģija tika pieņemta 2009. gada oktobra Eiropadomē. Stratēģija ir pirmā ES iekšējā stratēģija Eiropas makroreģionam, kuras pamatā ir inovatīva un integrēta ilgtermiņa pieeja ES politiku īstenošanai Baltijas jūras reģionā. Tā aptver astoņas ES dalībvalstis Baltijas jūras reģionā – Dāniju, Igauniju, Latviju, Lietuvu, Poliju, Somiju, Vāciju un Zviedriju.

Kopš 2012. gada ir definēti trīs vispārējie Stratēģijas mērķi – ‘Glābt jūru’, ‘Apvienot reģionu’ un ‘Celt labklājību’. Zem katra no vispārējiem mērķiem ir definēti apakšmērķi, kas precizē sasniedzamo rezultātu.

Rīcības plāns

Stratēģijas īstenošana balstās uz Rīcības plānu, kurš tiek regulāri atjaunots. 2021.gada 17.februārī Eiropas Komisija izplatīja Rīcības plāna aktualizētu redakciju. Pārskatītais rīcības plāns ir mērķtiecīgāks un 14 politikas jomas aptver 44 darbības. Katra Rīcības plānā noteiktā politikas joma ir pakārtota kādam no Stratēģijas vispārējiem mērķiem, sniedzot aprakstu par tās problēmjautājumu un izvirzot konkrētus mērķus un indikatorus problēmas risinājumam. Katrā politikas jomā ir iekļauti konkrēti paraugprojekti (*flagships*), kas parāda Stratēģijas ieviešanas progresu, un kalpo kā izmēģinājuma piemēri labām pārmaiņām.

 [Rīcības plāns](#)

ESSBJR Rīcības plāna pārskatīšana ir atbilde uz globālām izmaiņām - klimata pārmaiņām, pandēmiju, demogrāfiskām pārmaiņām, migrāciju, kā arī *Daudzgaļu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam*. Neskatoties uz izmaiņām, nav mainījušies galvenie ESSBJR stratēģijas mērķi – ‘Glābt jūru’, ‘Apvienot reģionu’ un ‘Celt labklājību’. Zem katra no vispārējiem mērķiem ir definēti apakšmērķi, kas precizē sasniedzamo rezultātu.

Rīcības plāna pielikums – aktīvie un pabeigtie paraugprojektiem, kas tiek regulāri atjaunots. Plašāka informācija par projektiem pieejama [ESSBJR mājaslapā](#).

Katras Rīcības plānā noteiktās sadarbības politikas jomas darbības koordinēšanu ir uzņēmusies viena vai vairākas reģiona Eiropas Savienības dalībvalstis vai reģionāla organizācija. Savukārt katram no sadarbības projektiem ir izvēlēts vadošais partneris – ES dalībvalsts, reģionālā sadarbības organizācija, uzņēmēju asociācijas vai nevalstiska organizācija. Latvija kopā ar Lietuvu ir enerģētikas politikas jomas koordinators, veicinot šīs politikas jomas un Baltijas enerģētikas tirgus starpsavienojumu plāna (BEMIP) ieviešanu.

ESSBJR ikgadējie forumi

Sākot ar 2010.gadu, norisinās dažādām tematikām veltīti Stratēģijas ikgadējie forumi, kuros tiekas reģiona politiķi, eksperti, akadēmiskās vides, reģionālo organizāciju, valsts, pašvaldību un NVO pārstāvji, kā arī citas ESSBJR īstenošanā iesaistītās puses. Līdz šim ir notikuši jau vienpadsmit Stratēģijas forumi, pēdējais no tiem – 2020.gada 20.oktobrī tiešsaistē no Somijas pilsētas Turku.

2015. gada 15.-16. jūnijā ESSBJR 6. ikgadējais forums pirmo reizi norisinājās Latvijā. Forumā rezultāti ir apkopoti ziņojumā (angļu valodā), ko sagatavoja Latvijas ārpolitikas institūts.

 [Ziņojums](#)

Latvijas iesaiste Stratēģijas īstenošanā

Nacionālās pozīcijas

ES Stratēģija Baltijas jūras reģionam ir viena no tām Eiropas Savienības iniciatīvām, kuru izstrādāšanā Latvija ir iesaistījusies kopš idejas rašanās brīža. Notika konsultācijas ar Latvijas ieinteresētajām pusēm, dialogs ar reģiona valstīm un Eiropas Komisiju.

Jau 2008. gada jūlijā Ministru kabinets apstiprināja sākotnējo nacionālo [pozīciju](#) par Stratēģiju, kurā, apkopojot un izvērtējot nozaru ministriju un ieinteresēto pušu izteiktos viedokļus konsultāciju procesā, tika noteiktas Latvijai prioritārās jomas – 1) enerģētika, 2) konkurētspēja, 3) izglītība, pētniecība, kultūra, 4) vide, 5) sabiedrības drošība. Latvijas skatījumā attīstīts Baltijas jūras reģions sniegs ieguldījumu kopējās ES konkurētspējas palielināšanā, cels Baltijas jūras reģiona austrumu krasta konkurētspēju.

Lai sniegtu ieguldījumu Stratēģijas Rīcības plāna izstrādāšanā, 2008. gada decembrī Ministru kabinets apstiprināja nacionālo [pozīciju](#), kurā tika noteikti tie reģionālie sadarbības projekti, kurus Latvija virza un atbalsta iekļaušanai šajā plānā. Izvērtējot Eiropas Komisijas priekšlikumu par Stratēģiju un Rīcības plānu, 2009. gada augustā Ministru kabinets apstiprināja nacionālo [pozīciju](#), kurā atspoguļots Latvijas viedoklis par Stratēģijas un tās Rīcības plāna īstenošanu un pārvaldību, kā arī noteikta kārtība Stratēģijas īstenošanas koordinēšanai Latvijā.

Starp Latvijai būtiskiem reģionālās nozīmes sadarbības virzieniem ir izvirzīts Baltijas enerģijas tirgus starpsavienojumu plāns un tā īstenošana, transeiropas transporta tīkla un tā savienojumu ar ES kaimiņvalstīm koordinēta attīstība, loģistikas pakalpojumu konkurētspējas paaugstināšana un ES ārējās robežas caurlaides spējas nodrošināšana, kopīga Baltijas jūras reģiona izglītības un pētniecības lauka attīstība, pārrobežu sadarbība vides piesārņojuma novērtēšanā un novēršanā.

Sadarbības koordinācija nacionālā līmenī

Lai koordinētu nozaru ministriju kā arī, sociālo partneru un nevalstisko organizāciju sadarbību ESSBJR Rīcības plāna īstenošanā Latvijā, 2009. gada augustā ar Ministru kabineta rīkojumu tika izveidota darba grupa, kurā pārstāvētas visas nozaru ministrijas, un Latvijas Darba devēju konfederācija. Sākot ar 2012. gadu, darba grupā ir iekļauti Latvijas Pašvaldību savienības un Pārresoru koordinācijas centra pārstāvji. Latvijas iesaisti Stratēģijas īstenošanā nacionālā līmenī koordinē Ārlietu ministrija. 2016. gada 7. jūnijā Ministru kabinets apstiprināja [rikojumu](#) par atjaunoto darba grupas sastāvu. Ņemot vērā, ka Latvijas valdība ir definējusi enerģētiku kā nozīmīgāko sadarbības politikas jomu Stratēģijas ietvaros, Latvija kopā ar Lietuvu ir uzņēmusies sadarbības koordinēšanu enerģētikas politikas jomā Baltijas jūras reģiona līmenī Stratēģijas ietvaros.

 [Katrā Rīcības plāna politikas jomā viena no nozares ministrijām vai iestādēm nodrošina Latvijas interešu apzināšanu nacionālā līmenī un to pārstāvību ES līmenī.](#)

Trīs soļi, lai praktiski iesaistītos stratēģijas rīcības plāna īstenošanā

1. Iepazīšanās ar Stratēģijas Rīcības plānu, kas sniedz visplašāko pārskatu par uzsākto un plānoto sadarbību reģionā, atbilstoši 13 politikas jomām un 4 horizontālajām darbībām.

 [Stratēģijas Rīcības plāns](#)

2. Sazināšanās ar Stratēģijas nacionālo koordinātoru (bj@mf.gov.lv) vai [kontaktpersonu Latvijā](#), kas koordinē interesējošo sadarbības politikas jomu Latvijā.

3. Sazināšanās ar Stratēģijas politikas jomu koordinātoru un potenciālajiem sadarbības partneriem reģionā.

Stratēģijas projektu finansējuma avoti

Stratēģija var kalpot par efektīvu ES politiku īstenošanas instrumentu Baltijas jūras reģionā, lai veicinātu koordinētu ES un citu reģionā pieejamo finanšu resursu izmantošanu tās ietvaros noteikto politikas jomu un horizontālo darbību īstenošanā. Stratēģijai nav paredzēts papildus finansējums, taču dažādu ES programmu un finansējuma instrumentu ietvaros ir iespējams saņemt nozīmīgu atbalstu.

Eiropas Sociālais fonds, Eiropas Reģionālās attīstības fonds, Kohēzijas fonds, Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai un Eiropas Zivsaimniecības fonds ir galvenie ESSBJR finansējuma avoti. Savukārt ESSBJR un tā Rīcības plāna darbības un projekti var tikt finansēti, izmantojot arī citus finansējuma avotus – „Horizon 2020”, kopīgo Baltijas jūras pētniecības un attīstības programmu (BONUS), programmu „LIFE”, Izglītības un Kultūras programmas, kā arī Interreg Baltijas jūras reģiona programmu. Tāpat finansējums var nākt no nacionāliem, reģionāliem vai privātiem avotiem. Transporta, enerģētikas un informācijas un komunikācijas tehnoloģiju sektora projekti var pieteikties finansējumam arī no „Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta”.

Lielākie projekti var piesaistīt papildus finansējumu no starptautiskām finanšu institūcijām – Eiropas Investīciju bankas un Ziemeļu Investīciju bankas.

2013.-2014.gadā daļa (1,3 no 2,5 milj. eiro) no Eiropas Parlamenta Stratēģijai ikgadēji piešķirtā tehniskās palīdzības finansējuma tika novirzīti projektu sagatavošanas fonda [Seed Money Facility](#) izveidei. 'Seed Money' ir ES dotācija, ar kuras palīdzību valsts, reģionālas vai pašvaldību u.c. iestādes var īstenot projektus kādā no prioritārajām jomām Stratēģijas ietvaros. Projektā finansiāli iesaistītām jābūt vismaz trim organizācijām no trim dažādām valstīm. Projekta budžets: 30 000 - 50 000 eiro ar 85% līdzfinansējuma likmi. Fonda mērķis ir veicināt projektu ideju pārvēršanu pabeigtos projektu pieteikumos, kas gatavi iesniegšanai atklātajos konkursos uz finanšu instrumentu finansējuma saņemšanu.

2014. gadā EK un Baltijas jūras reģiona programma prezentēja jauno Stratēģijas finansēšanas modeli, kas stājās spēkā 2015. gadā. Iepriekš finansējumu Stratēģijas informācijas un komunikācijas pasākumiem (tajos ietilpst arī ikgadējais forums), kā arī tehnisko palīdzību (*technical assistance*) politikas jomu un horizontālo darbību koordinatori piešķīra Eiropas Parlaments. No 2015. gada Stratēģijas operatīvais un tehniskais atbalsts (*operational and technical support*) nāk no BJR Programmas 2014-2020.

<https://www.mfa.gov.lv/lv/es-strategija-baltijas-juras-regionam>